

Recenzní posudek na disertační práci Mgr. Jana Červenky: Fylogeneze vybraných rodů gekonů Mediteránu a přilehlých oblastí

Disertační práce Jana Červenky řeší zajímavé a aktuální otázky fylogeneze a taxonomie složité skupiny tzv. nahoprstých gekonů. Studovaná problematika je podrobně přiblížena ve čtrnáctistránkovém česky psaném úvodu. Vlastní práce je založena na souboru čtyř studií, z nichž první dvě přinášejí kvalitní výsledky prohlubující naše znalosti fylogeneze gekonů rodů *Cyrtopodion*, *Carinatogeocko* a *Mediodactylus* a byly publikovány v časopise *Zootaxa*. Za důležité považují, že tyto práce nezůstaly jen u revize fylogenetických vztahů, ale mají i konkrétní taxonomické výstupy. Zbývající dvě práce, z nichž první představuje krátké sdělení uveřejněné v časopise *Herpetology Notes* a druhá má podobu dokončeného rukopisu, se zabývají již samotnou taxonomií a biogeografií vybraných druhů gekonů a docházejí rovněž k cenným taxonomickým závěrům. Jako celek má předložená disertační práce vysokou formální úroveň.

Publikované studie již prošly nezávislým recenzním řízením a role recesenta disertace se tak dostává do poněkud formální roviny. Ke každé studii proto přikládám jen jeden komentář, který by měl přispět k diskusi o zpracování disertace a charakteru dosažených výsledků:

1. První publikace vyšla v roce 2008 a potvrzuje mj. oprávněnost rodového statutu dřívějšího podrodu *Mediodactylus*. Tato studie však prezentuje pouze výsledky, které byly dosaženy již v rámci diplomové práce disertanta (shoduje se zpracovaný materiál, tabulka zjištěných nekorigovaných genetických vzdáleností i fylogenetický strom).

Tato skutečnost se tedy rozchází s prohlášením disertanta na začátku disertační práce.

2. V druhé studii disertant rozšířil molekulární analýzu provedenou v rámci své diplomové práce o sekvence pěti jedinců gekona určeného předběžně jako *Carinatogeocko cf. heteropholis*. Výsledek pěkně potvrdil hypotézu, že rodové jméno *Carinatogeocko* lze považovat za synonymum jména *Mediodactylus*.

Disertant dále uvádí, že zpochybňuje validitu dvou druhů rodu *Carinatogeocko*, což ale není přesné, zpochybnil validitu pouze druhu *C. aspratilis*.

Tato studie zůstala podle mého soudu bohužel poněkud nedotažená. Vycházeje z názvu disertace bych očekával, že disertant podpoří svůj názor alespoň důkladným vyšetřením dostupných muzejních jedinců a že naváže vyšetřením sekvencí v roce 2011 popsaných druhů *C. stevenandersoni* a *C. ilamensis*.

3. Třetí publikace dokládá, že disertant má dobrou znalost morfologie nahoprstých gekonů, která mu umožňuje odhalovat taxonomické a nomenklatorické problémy vzniklé povrchními popisy nových druhů. Opět se však musím zeptat, proč disertant nepřikročil k analýze DNA *Cyrtopodion dehakroense* a místo úvah nenabídl definitivnější řešení otázky validity tohoto druhu (R. Masroor, autor popisu *C. dehakroense*, je komunikativní a kooperativní osoba). U práce upozorňující na nutnost náležitého komparativního srovnání morfologie jednotlivých forem pak považují za překvapivý nedostatek, že autor neuvedl přesnou lokalitu ani evidenční čísla čtyř svých jedinců *Mediodactylus sagittifer*, jejichž morfologickými znaky své názory podpořil.

4. Velmi pěkným výsledkem čtvrté studie je důkladně podpořené povýšení poddruhu *Bunopus spatulurus hajarensis* na druhovou úroveň. Na této práci se podílelo celkem 10 spoluautorů. Rád bych se proto zeptal, jaké bylo konkrétní zapojení disertanta do této studie. V tabulce S1

chybí údaje o evidenčních číslech a uložení dokladových jedinců. Díky znalosti privátní značky vzorků materiálu jednoho ze spoluautorů se tak mohu jen dohadovat, že do celkového vzorku 32 jedinců použitého pro molekulární analýzu přispěl disertant dvěma jedinci z Jemenu.

Také se domnívám, že modelování ekologických nik studovaných taxonů prováděl především první autor dané studie. Je-li tomu tak, bylo by asi vhodné to u prezentovaných výsledků modelování v úvodní části disertace zmínit.

Výsledky shrnuté v disertační práci Jana Červenky mají významný přínos pro hlubší poznání evoluce a taxonomie nahoprstých gekonů a nabízejí některé zajímavé náměty pro další studium dané problematiky.

Disertační práci Jana Červenky doporučuji k obhajobě.

V Praze 6. 8. 2014

RNDr. Jiří Moravec, CSc.
Zoologické oddělení, Národní muzeum, Praha